

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11) и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19 и 110/19), како и врз основа на член 22 и член 25 од Законот за средно образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015, 98/2015, 145/2015, 30/2016, 127/2016, 67/2017 и 64/18) министерот за образование и наука донесе скратена наставна програма по наставниот предмет **Турски јазик и литература** за **IV (четврта) година** на четиригодишното средно стручно образование за учебната 2020/21 година

MAKEDONYA EĞİTİM VE BİLİM BAKANLIĞI  
EĞİTİMİ GELİŞTİRME BÜROSU

ORTA MESLEKİ EĞİTİMİ  
**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI**

KISALTILMIŞ ÖĞRETİM PROGRAMI

**IV SINIF**

ÜSKÜP, 2020

## 1. Giriş

**Türk Dili ve Edebiyatı** dersi için kısaltılmış öğretim programı – Orta öğretim lise eğitiminin son dördüncü sınıfı için **Türk Dili ve Edebiyatı**, öğretim programına göre düzenli olarak gerçekleştirilen bu konu ile ilgili öğretim programı tarafından sağlanan ve beklenen sonuçlara dayanmaktadır.

Kısaltılmış program, 145 öğretim günü içinde gerçekleştirilmesi gereken belirli konuları ve öğretim birimlerini belirler. Yürürlükte olan olan programda belirlenen haftalık ders fonlarını, yani bu konu için kısaltılmış programda haftada öngörülen dört ders dikkate alınmalıdır. Kısaltılmış öğretim programındaki eğitim alanları: **Kompozisyon (İletişim)**, **Dil** ve **Edebiyat alanlarına** eşit olarak bölünmüş 87 dersi sağlamak gerekmektedir.

Özellikle vurgulanarak söylenmesi gereken şey şudur: kısaltılmış programda öğretim birimlerinin planlanması ve gerçekleştirilmesinde öğretmen, yürürlükte olan öğretim programında belirlenen hedefler / beklenen sonuçlar, belirli kavramlar, yöntemler ve faaliyetler tarafından yönlendirilir.

## 2. Konulara ve Öğretim Birimlerine Genel Bakış

| S. No. | KOMPOZİSYON (İLETİŞİM)<br><u>Öğretim birimleri</u>   | Gerçekleştirilmesi için önerilen ders sayısı |
|--------|------------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| 1.     | DİL VE DİLİN ÖNEMİ                                   | 1                                            |
| 2.     | SÖZLÜ VE YAZILI İFADE                                | 1                                            |
|        | DİNLEME                                              |                                              |
|        | KONUŞMA                                              |                                              |
| 3.     | OKUMA                                                | 3                                            |
|        | Araştırmaya Yönelik Okuma                            |                                              |
|        | Metindeki zaman, Mekân, Mantık ve Bilgi Bağlantıları |                                              |
|        | Hikâye Etme                                          |                                              |
|        | Tasvir                                               |                                              |
|        | Açıklama                                             |                                              |
|        | İlmi, Fikrî İfadelerin Özellikleri                   |                                              |

|    |                                                                   |    |
|----|-------------------------------------------------------------------|----|
|    | Metinde Plân                                                      |    |
|    | Metnin türü                                                       |    |
|    | Metnin çeşitli Yönlerden Yorumlanması                             |    |
|    | Metinde Kişi, Olay ve Durum                                       |    |
| 4. | YAZMA                                                             | 3  |
|    | Plânlı Yazma Çalışmaları                                          |    |
|    | Fikrî Yazılar                                                     |    |
|    | Yazı İncemeleri                                                   |    |
| 5. | YAZILI YOKLAMA                                                    | 4  |
|    | İki yazılı yoklama (bir ders hazırlık ve bir ders gerçekleştirme) |    |
|    | Bu öğretim alanının gerçekleştirilmesi için toplam ders sayısı    | 12 |

| S. No. | DİLBİLGİSİ                                                     | Gerçekleştirilmesi için önerilen ders sayısı |
|--------|----------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|
|        | <u>Öğretim birimleri</u>                                       |                                              |
| 1.     | DİLİN YERİ VE ÖNEMİ                                            | 2                                            |
| 2.     | CÜMLE                                                          | 26                                           |
|        | Yapılarına Göre Cümleler                                       |                                              |
|        | Yüklemin Türüne Göre Cümleler                                  |                                              |
|        | Anlamlarına Göre Cümleler                                      |                                              |
|        | Yüklemin Yeri Bakımından Cümleler                              |                                              |
|        | Cümle Çözümlemesi (Tahlili)                                    |                                              |
| 3..    | YAZIM ( İMLÂ ) VE NOKTALAMA İŞARETLERİ                         | 2                                            |
|        | Yazım (İmlâ)                                                   |                                              |
|        | Noktalama işaretleri                                           |                                              |
|        | Bu öğretim alanının gerçekleştirilmesi için toplam ders sayısı | 30                                           |

| S. No. | EDEBİYAT VE LEKTÜR<br><u>Öğretim birimleri</u> | Gerçekleştirilmesi için önerilen ders sayısı |
|--------|------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| 1.     | EDEBİYATIN VARLIĞI VE AMACI                    | 1                                            |
| 2.     | BATI ETKİSİNDE GELİŞEN TÜRK EDEBİYATI -II      | 1                                            |
| 3.     | CUMHURİYET SONRASI TÜRK EDEBİYATI              | 3                                            |
| 4.     | - 1940 Yılına Kadar Türk Edebiyatı             |                                              |
|        | Manzum Eserler                                 |                                              |
|        | Ahmet Kutsi Tecer                              |                                              |
|        | Necip Fazıl Kısakürek                          |                                              |
|        | Mensur Eserler                                 |                                              |
| 5.     | HIKÂYE                                         | 4                                            |
|        | Memduh Şevket Esendal                          |                                              |
| 6.     | ROMAN                                          |                                              |
|        | Reşat Nuri Güntekin                            | 2                                            |
| 7.     | SON DÖNEM TÜRK EDEBİYATI                       | 5                                            |
|        | Manzum Eserler                                 |                                              |
|        | Eserlerinden faydalanılacak şahsiyetler:       |                                              |
|        | Arif Nihat Asya                                |                                              |
|        | Fazıl Hüsnü Dağlarca                           |                                              |
|        | Orhan Veli Kanık                               |                                              |
|        | Cahit Sıtkı Tarancı                            |                                              |
|        | Mensur Eserler                                 |                                              |
| 8.     | HIKÂYE                                         | 4                                            |
|        | Eserlerinden Faydalanılacak Şahsiyetler:       |                                              |
|        | Sait Faik Abasıyanık                           |                                              |
|        | Orhan Kemal                                    |                                              |
|        | S. Kudret Aksal                                |                                              |
| 9.     | ROMAN                                          | 4                                            |

|     |                                                            |   |
|-----|------------------------------------------------------------|---|
|     | Eserlerinden Faydalanılacak Şahsiyetler:                   |   |
|     | Peyami Safa                                                |   |
|     | Ahmet Hamdi Tanpınar                                       |   |
| 10. | TİYATRO                                                    | 3 |
|     | Eserlerinden Faydalanılacak Şahsiyetler:                   |   |
|     | Necati Cumalı                                              |   |
|     | Turan Oflazoğlu                                            |   |
| 11. | GEZİ VE HÂTİRAT                                            | 2 |
|     | Eserlerinden Faydalanılacak Şahsiyetler:                   |   |
|     | Yakup Kadri Karaosmanoğlu                                  |   |
|     | Yusuf ziya Ortaç                                           |   |
|     | Abdülhak Şinasi Hisar                                      |   |
| 12. | DENEME - ELEŞTİRİ Eserlerinden Faydalanılacak Şahsiyetler: | 2 |
|     | Suut Kemal Yetkin                                          |   |
|     | Cemil Meriç                                                |   |
|     | Mehmet Kaplan                                              |   |
| 13. | EDEBİYAT TARİHİ                                            | 3 |
|     | Eserlerinden Faydalanılacak Şahsiyetler:                   |   |
|     | Ahmet Hamdi Tanpınar                                       |   |
|     | Vasfı Mahir Kacatürk                                       |   |
| 14. | GÜNÜMÜZ HALK EDEBİYATI                                     | 2 |
|     | Eserlerinden Faydalanılacak Şahsiyetler:                   |   |
|     | Aşık Veysel                                                |   |
|     | Yaşar Kemal                                                |   |
| 15. | TÜRKİYE DIŞINDAKİ ÇAĞDAŞ TÜRK EDEBİYATI                    | 2 |
|     | Eserlerinden Faydalanılacak Şahsiyetler:                   |   |
|     | Bahtiyar Vahapzade                                         |   |
|     | Şehriyar                                                   |   |
|     | Cengiz Aytmatov                                            |   |

|     |                                                                     |                        |
|-----|---------------------------------------------------------------------|------------------------|
|     | Ismail Gaspıralı                                                    |                        |
|     | Cengiz Dağcı                                                        |                        |
|     | BALKAN TÜRKLERİ EDEBİYATI                                           |                        |
|     | Makedonya Dışındaki Balkan Türk Edebiyatı                           |                        |
| 16. | MAKEDONYA TÜRKLERİ EDEBİYATI                                        | 3                      |
|     | Eserlerinden Yararlanılacak Şahsiyetler:                            |                        |
|     | Şükrü Ramo                                                          |                        |
|     | Fahri Kaya                                                          |                        |
|     | Ilhami Emin                                                         |                        |
|     | Necati zekeriya                                                     |                        |
| 17  | ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATI                                              | 4                      |
|     | Alain (Fransız Edebiyatı)                                           |                        |
|     | J.Rudyard Kipling (İngiliz Edebiyatı)                               |                        |
|     | <b>Bu öğretim alanın gerçekleştirilmesi için toplam ders sayısı</b> | <b>45</b>              |
|     | <b>Üç öğretim alandaki ders sayısının TOPLAMI:</b>                  | <b>87 (12+30 + 45)</b> |

### 3. Didaktik Öneriler

**Dördüncü sınıf** Orta Mesleki eğitimi için orta lise eğitimi için Türk Dili ve Edebiyatı öğretim programı, koşullara göre daha az sayıda öğretim günü ile öğretim ihtiyaçları ile uyumlu hale getirilerek üç öğretim alanına ayrılmıştır. Dilbilgisi alanın temel olarak doğru dil formülasyonları ve modern Türk dilinin dilbilgisine saygı gösterilerek iletişim becerilerini sözlü ve yazılı olarak uygulamalıdır. Dil öğretim birimlerini öğretirken, öğrendiğiniz kuralları tanıyacakları ve doğru ya da yanlış kullanımı görecekları sanatsal olmayan metinler gibi farklı fonksiyonel stiller kullanın ve böylece kurallara müdahale edeceksiniz. Bu tür metinler aracılığıyla, benimsenmesi planlanan yazım kuralları için sınıfları gerçekleştirebileceksiniz (yazım kuralları her ders pratik olarak kabul edilmesine rağmen). Dil ile ilgili içeriğini öğrenirken modülleri uygun konularla bağlamanız gerekir. İlk derste tanıtımında/sunumuna dilin bir işaretler sistemi olarak iletişim için kullanın ve pratik olarak bu konuyla ilgili kavramları gösterin, uygulayın. Noktalama işaretlerini ve imla kurallarını yeri geldikçe her derste uygulayın fakat bu konular için belirlenen derslerde kuralları vurgulayın. Fonetik bölümünü gerçekleştirirken, yazımla bağlantı kurun, nazım sözleri ve fonolojik / fonetik olarak adlandırılan etkileyici araçlarla bağlantı kurun ve bunları kavratmalıyız. Bazı sözcükler, kavramlar/deyimler, atasözleri ve kategorileri olan bölümler, şiirsel eserlerin analizi ve yorumu ile nesir eserlerin analizi ve yorumları ve ifade araçlarıyla ilişkilendirilebilir. İsim grubunu ve cümleyi dersin tekrarlamak istediğiniz bölümüne ekleyin ve o parçayı daire içine alıp işaretliyebilirsiniz, cümle Dilbilgisi alanındaki içerik çalışmasının sonuna bırakılabilir.

Edebiyat öğretim alanının içeriğini beklenen sonuçlara göre ayarlayın ve öğrencilerin okuma, anlama ve yorumlama yapabileceğini, sanatsal ve sanatsal olmayan metinler üzerinde pratik yapma bilgisini kazandıracağınız içeriği elde etmek için başarı değerlendirmesi standartlarını birbirine bağlayın.

Aslında, Edebiyat eğitim alanı, türetilmiş öğrenme sonuçları aracılığıyla, öğrencilerin metin türlerini bulmasını, tanımasını ve sınıflandırmasını, bunları lirik, destansı veya dramatik olarak yorumlamasını ve değerlendirmesini ve tanınabilir öğelerini aramasını gerektirir. Ayrıca, metinlerde sadece olaylar, zaman ve yer hakkında bireysel gerçekleri ayırt etmede değil, aynı zamanda karakterlerin bilgi ve nitelikleri, üslup araçları, çağın üslubunu veya üslup yönünü gösterecek unsurları da tanıyacak bilgileri tanımalıdırlar. Bütün bunlar, belirli bir kültürde, zamanda ve insan düşüncesi ile sanatının ve ona karşı tutumun gelişiminin bir bölümünde bir metnin genel ve geniş bir şekilde anlaşılması için bir fırsat verecektir. Mevcut programdaki lirik unsurları incelerken daha üslupsal ifade biçimleri listelenirken, bu programda liriklere ayrılan dersler içinde hemen



öğretilmeleri beklenmez, ancak bunların bir kısmı ilkokulda öğretilir, aynı zamanda edebiyata adanmış her derste, okunan ve yorumlanan eserde mevcut olanlardan bahsedilecektir.

Mevcut (yürürlükte olan) programın pratik-profesyonel iletişime atıfta bulunan kısmı, özel talimatlar ile ödev verilerek gerçekleştirilebilir, bu nedenle onlar için özel sınıflar planlanmaz.

Programın bu kısaltılmış versiyonunda gerçekleştireceğimiz tüm dersler sayesinde, öğrencilerimizin her zaman gelişimlerini sağlayacak en önemli iki yetkinliği öğrenmelerine yardımcı olmak için: ana dillerinde sağlam iletişim ve nasıl öğrenileceğini öğrenmek.

Derslerin gerçekleştirilmesi için önerilen yöntemler ve teknikler - gerçekleştirme için zaman almayan, ancak etkili olan teknikleri / yolları kullanın, böylece hareketin olacağı bir ders alacaksınız ve yine de sentez için zaman alacaksınız.

Not: Program ve alt program alanlarında sınıfların kullanımı için belirtilen ders fonu sadece bir öneridir. Her öğretmen, kısaltılmış öğretim programın gerçekleştirdiği şartlara ve öğrencilerin imkanlarına göre, ihtiyaca göre bağımsız olarak (gerektiğinde ve fazla değişikliğe gitmemek şartıyla) program alanlarına ve alt alanlara göre derslerin fonunu belirleyebilir. Bu program kesinlikle 145 günde 87 ders saati gerçekleştirilmelidir.

#### Yöntem ve Teknikler

İnternet üzerinden (Uzaktan eğitim, onlin) yapılacak eğitim yöntem ve teknikler başta mevcut (yürürlükte olan) öğretim programdaki yöntem ve teknikler olmak üzere zaman, mekan ve koşullara uygun olmasına dikkat edilmelidir.

#### 4. Öğretim kadrosu için normatif

Kısaltılmış öğretim programı, öğretim kadrosu normuna göre bir öğretmen tarafından mevcut (yürürlükte olan) öğretim programında verilen konuları gerçekleştirebilir.

Скратената наставна програма по наставниот предмет **Турски јазик и литература** за IV (четврта) година на четиригодишното средно стручно образование за учебната 2020/21 година ја утврди

Арх. Бр. 13-9340/4

16.9.2020 година

Министер за образование и наука,

Мила Царовска